

Tämä on rinnakkaistallenne.
Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat
saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Orell, Pirjo; Kuure, Marja; Vesala, Marjo; Ronkainen, Ronja

Julkaisun nimi: OAMK:ssa ponnistellaan erityislasten liikunnan hyväksi

Julkaisuvuosi: 2018

Versio: Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Orell, P., Kuure, M., Vesala, M. & Ronkainen, R. (2018). OAMK:ssa ponnistellaan erityislasten liikunnan hyväksi. *Fysioterapia*, 65 (3), sivu 52.

OAMK:ssa ponnistellaan erityislasten liikunnan hyväksi

Teksti Pirjo Orell, Marja Kuure, Marjo Vesala, Ronja Ronkainen

OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

- > **OPETUSTA** vuodesta 1992
- > **YHTEENSÄ** opiskelijoita 9 100
- > **FT-OPISKELIJOITA** 123

VALTTI-OHJELMA ON YKSI esimerkki opiskelijatoiminnasta, joka vastaa erityistä tukea tarvitsevien lasten ja heidän perheidensä tarpeisiin. Sen keskeisin tavoite on lisätä lasten ja nuorten fyysistä aktiivisuutta sekä löytää heille pysyvä ja mieluinen liikuntaharrastus.

Tänä päivänä Valtti on juurtunut pysyväksi toiminnaksi Oulun ammattikorkeakouluun (OAMK). Se sai alkunsa EU:n SEDY-hankeesta (Sports Empowers Disabled Youth 2015–2017), jossa etsittiin ratkaisumalleja erityisliikunnan kysynnän ja tarjonnan ongelmiin. Toteutusvastuu Valtista Suo- messa on Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry:llä.

Valtti on ohjelmaan valitun lapsen henkilökohtainen harrastuska- veri, jonka kanssa testataan liikuntala-

jeja erityislapsen toiveiden ja mielenkiinnon kohteiden mukaisesti. Valtti rohkaisee uusiin liikuntakokeiluihin ja vahvistaa perheen sekä lapsen uskoa siihen, että lapsi selviytyy ryhmässä.

OAMK:N FYSIOTERAPIAN tutkinto-ohjelma vastaa Valtti-toiminnan toteutumisesta. Valtteina toimivat sosiaali- ja terveysalan opiskelijat. Opiskelijat saavat Valttina toimimisesta opintopisteitä toteuttaessaan liikunnan kokeilujakson, joka koostuu alkutapaamisesta, vähintään neljästä liikuntakokeilusta sekä lopputapaamisesta. Alkutapaamisessa kartoitetaan lapsen ja perheen toiveita kokeiltavista liikuntalajeista ja lopputapaamisessa arvioidaan kokeilujen onnistumista.

Tärkeää Valtti-toiminnassa on, että lapsen oma ääni tulee kuulluksi ja hän itse saa päättää kokeiltavista lajeista. Valttina toimiminen tukee sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden osaamistavoitteiden saavuttamista. Arvokas kokemus erityislasten ja heidän perheidensä kanssa toimimisesta tukee opiskelijoiden ammatillista kasvua laaja-alaisesti.

Opiskelijoista valittavan Valtti-koordinaattorin tehtävänä on rekrytoida Valtit ja perheet sekä toimia projektin alueellisena vetäjänä. Valtti-koordinaattorin apuna toimii VAU:n alueyhteyshenkilö. Valtti-koordinaattoreina vuonna 2016 toimineet fysioterapeuttiopiskelijat **Marjo Vesala** ja **Ronja Ronkainen** tekivät opinnäytetyönsä *Liikuntaharrastuksen löytymiseen vaikuttavia tekijöitä Valtti-hankkeessa Oulun seudulla: Erityislasten ja heidän perheidensä kokemina*. Viime vuonna he pääsivät esittelemään opinnäytetyönsä hankkeen päätösmääräyksiin Amsterdamiin.

KAIKILLE AVOIMET, inklusiiviset liikuntapalvelut, jotka lisäävät mahdollisuuksia toimia esteettömästi tasavertai-

nessa yhteisössä, toteutuvat Valtti-ohjelmassa. Tämä lisää jokaisen mahdollisuutta löytää itselleen sopiva tapa harrastaa liikuntaa.

Valtti-ohjelmaa toteuttavat OAMK:n kanssa yhteistyössä paikalliset urheiluseurat, yhdistykset ja kaupungin erityisliikunta hyvin tuloksin. Inklusiomalli on Oulussa toteutunut: seurat ja yhdistykset ovat avoimesti ottaneet mukaan erityisliikkuja liikuntakokeiluihin. Ilman Valtti-toimintaa erityisen tuen tarpeen tunnistami-

Valtti-toiminnassa lapsen oma ääni tulee kuulluksi ja hän itse saa päättää kokeiltavista lajeista.

nen voi olla haasteellista urheiluseuran ohjaajille. Jatkossa fysioterapeuttiopiskelijat voivat jakaa asiantunte- mustaan erityisen tuen tarpeen tunnistamisesta ja ryhmän ohjauksesta urheiluseuroille.

VAU JULKAISI KEVÄÄLLÄ 2018 Valtti-ohjelman käsikirjan, jossa kuvataan toimintaan osallistuvien tehtäviä ja näkökulmia Valtti-ohjelmaan. Käsikirjalla pyritään yhtenäistämään toimintaa Suomessa.

Valtti-ohjelmaan voivat hakea 6–23-vuotiaat erityistä tukea tarvitsevat lapset ja nuoret. Tämän vuoden haku on jo päättynyt, mutta uusia liikuntakokeiluja on luvassa jatkossakin. Nyt haussa olleet toteutuvat pääosin syksyllä 2018. ■

Lisätietoa:
www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/129899/ronkainen_ronja-vesala_marjo.pdf?sequence=1&isAllowed=y
www.vammaisurheilu.fi/ajankohtaista/valtti